TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2013 m. sausio 22 d.*

„Apeliacinis skundas — Konkurencija — Karteliai — Vario jungčių ir vario lydinių jungčių Europos rinka — Patronuojančios bendrovės atsakomybė, kurią lemia tik jos dukterinės bendrovės neteisėti veiksmai — Ne ultra petita principas — Dukterinei bendrovei skirtu sprendimu paskelbto panaikinimo poveikis patronuojančios bendrovės teisinei padėčiai“

Byloje C-286/11 P

dėl 2011 m. birželio 6 d. pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateikto apeliacinio skundo

Europos Komisija, atstovaujama F. Castillo de la Torre, V. Bottka ir R. Sauer, nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

apeliantė,

dalyvaujant kitai proceso šaliai:

Tomkins plc, įsteigtai Londone (Jungtinė Karalystė), atstovaujamai baristerės K. Bacon, įgaliotos solisitorės S. Jordan,

ieškovei pirmojoje instancijoje

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas V. Skouris, pirmininko pavaduotojas K. Lenaerts, kolegijų pirmininkai A. Tizzano, M. Ilešič, G. Arestis, M. Berger ir E. Jarašiūnas, teisėjai E. Juhász (pranešėjas), A. Borg Barthet, J.-C. Bonichot, M. Safjan, D. Šváby ir A. Prechal,

generalinis advokatas P. Mengozzi,

posėdžio sekretorė L. Hewlett, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2012 m. gegužės 2 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2012 m. liepos 19 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

* Proceso kalba: anglų.

Sprendimą

1 Savo apeliaciniu skundu Europos Komisija prašo panaikinti 2011 m. kovo 24 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Tomkins prieš Komisiją* (T-382/06, Rink. p. II-1157, toliau –skundžiamas sprendimas), kuriuo šis teismas, pirma, iš dalies panaikino 2006 m. rugsėjo 20 d. Komisijos sprendimą C(2006) 4180 dėl procedūros pagal [EB 81] straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį (byla Nr. COMP/F-1/38.121 – Jungtys) (sprendimo santrauka OL L 283, 2007, p. 63, toliau – ginčijamas sprendimas), antra, sumažino *Tomkins plc* (toliau – *Tomkins*) skirtos baudos dydį.

Ginčo aplinkybės ir ginčijamas sprendimas

2 Skundžiamo sprendimo 1–3, 12 ir 13 punktuose Bendrasis Teismas konstatavo:

„1 [Ginčijamu] sprendimu <...> Komisija konstatavo, jog vykdydamos vieną, sudėtinį ir tęstinį Bendrijos konkurencijos normų pažeidimą atskirais laikotarpiais nuo 1988 m. gruodžio 31 d. iki 2004 m. balandžio 1 d., t. y. dalyvaudamos antikonkurenciniuose susitarimuose ir derindamos veiksmus vario jungčių ir vario lydinių jungčių rinkoje, apimančioje EEE teritoriją, kelios įmonės pažeidė EB 81 straipsnio 1 dalį ir Europos ekonominės erdvės (EEE) susitarimo 53 straipsnį. Pažeidimas apėmė kainų nustatymą, kainoraščių sudarymą, kainų sumažinimą ir nuolaidų taikymą, kainų didinimo mechanizmų įgyvendinimą, nacionalinių rinkų ir klientų pasidalijimą, keitimąsi kita komercine informacija bei dalyvavimą reguliariuose susitikimuose, taip pat kitokius kontaktus, palengvinančius daryti pažeidimą.

2 Ieškovė [*Tomkins*], taip pat [*Pegler*] (buvusi *The Steel Nut & Joseph Hampton Ltd*), kuri vykstant faktinėms aplinkybėms buvo jos dukterinė bendrovė, nurodytos tarp ginčijamo sprendimo adresatų.

3 1986 m. birželio 17 d.–2004 m. sausio 31 d. ieškovei priklausė 100 % *Pegler*, gaminančios vario jungtis, kapitalo. 2004 m. vasario 1 d. *Pegler* buvo parduota jos vadovams. 2005 m. rugpjūčio 26 d. *Pegler Holdings Ltd* ir *Pegler* buvo perpirktos *Aalberts Industries NV*, t. y. kitos ginčijamo sprendimo adresatės.

<...>

12 Ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje Komisija konstatavo, kad 1988 m. gruodžio 31 d.–2001 m. kovo 22 d. ieškovė ir jos dukterinė bendrovė *Pegler* pažeidė EB 81 straipsnio ir EEE susitarimo 53 straipsnio nuostatas.

13 Už šį pažeidimą Komisija ginčijamo sprendimo 2 straipsnio h punkte skyrė ieškovei solidariai su *Pegler* 5,25 mln. EUR baudą.“

Skundžiamas sprendimas

3 Ieškinyje, kurį Pirmosios instancijos teismo (dabar – Bendrasis Teismas) kanceliarija gavo 2006 m. gruodžio 15 d., *Tomkins* Teismo, be kita ko, prašė:

— panaikinti ginčijamą sprendimą tiek, kiek jis susijęs su *Pegler* padaryto pažeidimo trukme,

— sumažinti jai solidariai su *Pegler* skirtos baudos dydį.

4 Atsisakiusi ieškinyje nurodytų pagrindų dalies ieškovė paliko jame tik vieną pagrindą, susijusį su Komisijos klaida, padaryta nustatant *Pegler* padaryto pažeidimo trukmę.

5 Iš ginčijamo sprendimo matyti, kad Komisija inkriminavo ieškovei, kuriai 1986 m. birželio 17 d.–2004 m. sausio 31 d. priklausė 100 % *Pegler* kapitalo, pastarosios neteisėtus veiksmus ir skyrė baudą, kurią ji turėjo sumokėti solidariai su dukterine bendrove. Toks inkriminavimas buvo grindžiamas tuo, kad pažeidimo laikotarpiu *Tomkins* darė *Pegler* lemiamą įtaką.

6 Skundžiamo sprendimo 38 punkte Bendrasis Teismas pabrėžė, kad *Tomkins* laikoma atsakinga už pažeidimą tik kaip kartelyje dalyvavusios *Pegler* patronuojanti bendrovė ir kad dėl šios pažasties jos atsakomybė negali viršyti *Pegler* atsakomybės. Tačiau ginčijamo sprendimo 1 straipsnis tiek, kiek Komisija konstatavo, jog *Pegler* dalyvavo aptariamame kartelyje nuo 1988 m. gruodžio 31 d. iki 1993 m. spalio 29 d., buvo panaikintas 2011 m. kovo 24 d. Bendrojo Teismo sprendimu *Pegler prieš Komisiją* (T-386/06, Rink. p. II-1267). Kadangi ieškovė pirmojoje instancijoje ginčijo, kad šiuo laikotarpiu *Pegler* darė pažeidimą, Bendrasis Teismas išnagrinėjo šio panaikinimo pasekmes *Tomkins*.

7 Paminėjęs skundžiamo sprendimo 40 punkte Teisingumo Teismo praktiką, pagal kurią Sąjungos teisėjas negali priimti sprendimo *ultra petita,*visų pirma faktą, jog jis negali priimti sprendimo dėl aplinkybių, susijusių su kitais adresatais, nei nurodytieji ieškovo ieškiniuose (1999 m. rugsėjo 14 d. Sprendimas *Komisija prieš AssiDomän Kraft Products ir kt.*, C-310/97 P, Rink. p. I-5363), skundžiamo sprendimo 42 punkte Bendrasis Teismas vis dėlto nusprendė, kad konkurencijos teisės požiūriu ieškovė ir jos dukterinė bendrovė yra vienas subjektas, kurio reikalavimai pagal ieškinį dėl panaikinimo byloje, kurioje priimtas minėtas Sprendimas *Pegler prieš Komisiją* iš dalies patenkinti. Todėl jis manė, kad Komisijos ieškovei priskirta atsakomybė reiškia, jog ginčijamo sprendimo dalies panaikinimas minėtoje byloje taip pat taikomas ieškovei.

8 Skundžiamo sprendimo 44 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, kad nesprendžia *ultra petita*, kai, nagrinėdamas atskirai patronuojančios bendrovės ir jos dukterinės bendrovės pareikštus ieškinius dėl panaikinimo, atsižvelgia į bylos, pradėtos dukterinei bendrovei pareiškus ieškinį, baigtį, jei šio ieškinio ir patronuojančios bendrovės pareikšto ieškinio reikalavimų dalykas toks pats.

9 Kadangi patronuojančios bendrovės atsakomybė yra glaudžiai susijusi su dukterinės bendrovės atsakomybe, nes *Tomkins* neturėtų solidariai mokėti baudos, jeigu jai nebūtų inkriminuoti *Pegler* neteisėti veiksmai, Bendrasis Teismas panaikino ginčijamą sprendimą tiek, kiek jis susijęs su ieškovės padaryto pažeidimo pradžia, t. y. nuo 1988 m. gruodžio 31 d. iki 1993 m. spalio 29 d., ir atitinkamai sumažino *Tomkins* skirtos baudos dydį nuo 5,25 mln. EUR iki 4,25 mln. EUR, iš kurių 3,4 mln. EUR – solidariai su *Pegler*.

10 Dėl pažeidimo nutraukimo Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 53 punkte nusprendė, jog Komisija teisingai manė, kad *Pegler* neįrodė savo atsiribojimo nuo 2000 m. birželio 10 d. sudaryto susitarimo, kuriuo buvo siekiama padidinti kainas nuo 2000 m. rugpjūčio 14 d., vadinasi, ji nepertraukiamai dalyvavo kartelyje iki datos, kai, Komisijos nuomone, kartelis iširo, t. y. iki jos atliktų netikėtų patikrinimų 2001 m. kovo mėn. dienos.

Šalių reikalavimai

11 Komisija Teisingumo Teismo prašo:

— panaikinti skundžiamą sprendimą ir

— atmesti visą *Tomkins* Bendrajame Teisme pareikštą ieškinį.

12 *Tomkins* Teisingumo Teismo prašo:

— atmesti visą apeliacinį skundą kaip akivaizdžiai nepagrįstą ir

— priteisti iš Komisijos nagrinėjant bylą pirmojoje ir apeliacinėje instancijose patirtas išlaidas.

Dėl apeliacinio skundo

Šalių argumentai

13 Grįsdama apeliacinį skundą Komisija pateikia penkis apeliacinio skundo pagrindus, susijusius atitinkamai su *ne ultra petita* principo pažeidimu; su klaidingu konstatavimu, jog patronuojančios bendrovės ir dukterinės bendrovės ieškinių dalykas tas pats; su tuo, kad Bendrasis Teismas neatsižvelgė į aplinkybę, jog *Tomkins* priklausė bendrovei, kuri pripažino padariusi pažeidimą; su skundžiamo sprendimo motyvavimo stoka ir prieštaringais motyvais ir galiausiai su teisės į teisingą bylos nagrinėjimą pažeidimu.

Dėl pirmojo apeliacinio skundo pagrindo

14 Pateikdama pirmąjį apeliacinio skundo pagrindą Komisija teigia, kad panaikinęs ginčijamą sprendimą tiek, kiek jis susijęs su šiame sprendime nustatytos pažeidimo trukmės dalimi, remdamasis aplinkybėmis, kurių *Tomkins* niekada nebuvo nurodžiusi, Bendrasis Teismas pažeidė taisyklę, pagal kurią teismui draudžiama priimti sprendimą *ultra petita.*Teisingumo Teismo praktikoje, konkrečiai kalbant, minėtame Sprendime *Komisija prieš AssiDomän Kraft Products ir kt.* ir 2011 m. kovo 29 d. Sprendime *ArcelorMittal Luxembourg prieš Komisiją ir Komisija prieš ArcelorMittal Luxembourg ir kt.* (C-201/09 P ir C-216/09 P, Rink. p. I-2239), nepripažįstama galimybė nukrypti nuo šios taisyklės dėl to, kad dvi ieškovės priklauso tai pačiai įmonei ir pripažintos solidariai atsakingomis. Panaikinimas, siekiamas kiekvienos ieškovės, kuriai skirtas sprendimas, neišvengiamai ribojamas kiekvienos ieškovės konkrečiai jos byloje nurodytais pagrindais, o vienai įmonei priklausantiems adresatams nenumatyta jokia išimtis.

15 Komisija mano, kad Bendrasis Teismas supainiojo įmonės, kaip ūkio subjekto konkurencijos srityje, sąvoką, kaip ji suprantama pagal SESV 101 straipsnį ir 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų [EB 81] ir [EB 82] straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 205), ir procesinę juridinio asmens, pateikiančio Sąjungos teismuose ieškinį pagal SESV 263 straipsnį ir Reglamentą Nr. 1/2003, sąvoką. Anot Komisijos, kuri remiasi minėtu Sprendimu *ArcelorMittal Luxembourg prieš Komisiją ir Komisija prieš ArcelorMittal Luxembourg ir kt.*, grupei priklausančio ūkio subjekto pareikštas ieškinys nedaro poveikio kitų grupės subjektų teisinei padėčiai. Sprendimo adresatas turi nuspręsti dėl savo ieškinio Sąjungos teismuose apimties ir pagrindų, kuriuos jis ketina pateikti. Darant prielaidą, kad panaikinant dalį su dukterine bendrove susijusio sprendimo patvirtinama, kad Komisija padarė klaidą dėl esmės, kuri galbūt galėtų būti naudinga patronuojančiai bendrovei, pastaroji turi pati remtis šia klaida Teisme.

16 Komisija teigia, kad vieną įmonę sudarantiems teisės subjektams skirtos baudos gali būti skirtingos, net jei dėl konkrečios šių baudų dalies jų atsakomybė yra solidarioji. Todėl dviejų tos pačios įmonės subjektų solidarioji atsakomybė neturi įtakos taikant minėtame Sprendime *Komisija prieš AssiDomän Kraft Products ir kt.* įtvirtintą teismo praktiką dėl *ultra petita* sprendimo. Šiuo atveju *Tomkins* atsakomybė nebuvo glaudžiai susijusi su *Pegler* atsakomybe.

17 Anot Komisijos, Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, nes priėmė sprendimą dėl ieškinio pagrindo, susijusio su padaryto pažeidimo trukme, neišnagrinėjęs pačios *Tomkins* pateiktų teisinių argumentų dėl pažeidimo pradžios datos ir šiuo klausimu rėmėsi tik minėto Sprendimo *Pegler prieš Komisiją* išvadomis. Bendrasis Teismas taip savaip išaiškino ir perkvalifikavo ieškinio dalyką.

18 Be to, Komisija teigia, kad kito sprendimo pagrindu sumažinęs *Tomkins* skirtos baudos dydį Bendrasis Teismas nepagrįstai pasisavino Komisijos kompetenciją. Būtent ji, o ne Bendrasis Teismas turėjo padaryti išvadas iš šio sprendimo ir prireikus sumažinti arba panaikinti šią baudą, kad šis sprendimas panaikinti būtų įvykdytas.

19 *Tomkins* nuomone, pirmasis apeliacinio skundo pagrindas nepriimtinas, nes Komisija siekia, kad Bendrojo Teismo jau išnagrinėtos faktinės aplinkybės ir visų pirma išvados dėl *Tomkins* inkriminuoto pažeidimo trukmės būtų įvertintos iš naujo, o tai nesuderinama su apeliacinio proceso paskirtimi.

20 Papildomai *Tomkins* tvirtina, kad Bendrasis Teismas nepriėmė sprendimo *ultra petita* ir nenukrypo nuo teismų praktikos šioje srityje. Ji pabrėžia, kad *Pegler* padaryto pažeidimo trukmės ir baudos dydžio sumažinimas motyvuojant tuo, jog Komisija padarė klaidą nustatydama šią trukmę, yra vienas pagrindinių jos ieškinio reikalavimų, aiškiai paminėtas Bendrajame Teisme pareikštame ieškinyje. Be to, minėti sprendimai *Komisija prieš AssiDomän Kraft Products ir kt.* ir *ArcelorMittal Luxembourg prieš Komisiją ir Komisija prieš ArcelorMittal Luxembourg ir kt*. nėra svarbūs.

21 *Tomkins* nurodo, kad Bendrasis Teismas nesukūrė procesinės taisyklės, pagal kurią teismas negali priimti sprendimo *ultra petita*, išimties, bet teisingai įvertino šios bylos faktines aplinkybes, visų pirma, kiek tai susiję su dviejų aptariamų bendrovių, priklausančių tai pačiai grupei, solidariąja atsakomybe. Vertindama faktines aplinkybes Komisija apeliaciniame skunde supainiojo *Tomkins* pagrindą, kuriuo siekiama, kad būtų sumažinta *Pegler* padaryto pažeidimo trukmė ir mokėtina bauda, su grindžiant savo reikalavimus nurodytais faktais dėl tikslių pažeidimo pradžios ir pabaigos datų. Komisija negali teigti, kad *Tomkins* turi prisiimti jai priskirtą atsakomybę, bet negali pasinaudoti Bendrojo Teismo aptariamai dukterinei bendrovei pritaikytu pirminės ir tiesioginės atsakomybės sumažinimu, nes tokiu atveju atsakomybė negalėtų būti bendra ir solidari.

22 Dėl konkurencijos materialinių normų, grindžiamų įmonės sąvoka, ir procesinių normų, kurių pagrindą sudaro teisės subjekto sąvoka, supainiojimo *Tomkins* pabrėžia, kad Komisija klaidingai kvalifikavo Sąjungos teisę. Bendrasis Teismas teisingai pripažino, kad tarp minėtų sprendimų *Pegler prieš Komisiją* ir *Tomkins prieš Komisiją* egzistuoja glaudus ir „painus“ ryšys, kuris tinkamai vykdant teisingumą pateisina kryžmines nuorodas tarp dviejų bylų.

Dėl antrojo apeliacinio skundo pagrindo

23 Komisija teigia, kad nusprendęs, jog *Tomkins* ir *Pegler* ieškinių dėl panaikinimo reikalavimų „dalykas toks pats“, Bendrasis Teismas padarė klaidą. Komisijos nuomone, šie du juridiniai asmenys ginčija skirtingus pažeidimo laikotarpius, būtent *Tomkins* – nuo 1988 gruodžio 31 d. iki 1989 m. vasario 7 d., t. y. 38 d., *Pegler* – nuo 1988 m. gruodžio 31 d. iki 1993 m. spalio 29 d., t. y. 4 metus, 9 mėnesius ir 29 dienas. Šie neatitikimai ir neatitikimai, kuriuos lėmė aplinkybė, jog šie du subjektai pateikė skirtingus pagrindus ir argumentus, anot Komisijos, reiškia, kad reikalavimų dalykas skiriasi.

24 Be to, skundžiamo sprendimo 42 punkte Bendrasis Teismas rėmėsi klaidinga faktine prielaida, kuri gali iškraipyti faktines aplinkybes, kiek tai susiję su *Tomkins* teiginiu, kad „jeigu ginčijamas sprendimas turi būti panaikintas *Pegler* atžvilgiu, šį sprendimą taip pat reikia panaikinti ir jos atžvilgiu“. Tačiau *Tomkins* nepateikė šio pagrindo nei ieškinyje dėl panaikinimo, nei dublike, todėl Bendrasis Teismas iškraipė ieškovės nurodytas faktines aplinkybes.

25 *Tomkins* nuomone, Bendrasis Teismas teisingai konstatavo, kad jos ir *Pegler* reikalavimų „dalykas toks pats“, nes abi šalys aiškiai, kiekviena savo ieškinyje, prašė sumažinti *Pegler* padaryto pažeidimo trukmę, kurią nustatė Komisija.

Dėl trečiojo apeliacinio skundo pagrindo

26 Komisijos nuomone, Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai sušvelnino vieno „įmonės *Tomkins*“ subjekto atsakomybę dėl to, kad buvo sumažinta kito šios įmonės subjekto, t. y. dukterinės bendrovės *Pegler*, padaryto pažeidimo trukmė. *Pegler* atsakomybės už pažeidimą sušvelninimas buvo grindžiamas *Pegler*, kaip „miegančios“ bendrovės“, statusu, o ne aplinkybe, kad nagrinėjama grupė nedalyvavo darant pažeidimą. Aplinkybė, kad ši bendrovė galėjo būti netinkama adresatė toje grupėje, kalbant apie nustatytą laikotarpį, susijusi tik su šia dukterine bendrove ir neatleidžia visos įmonės nuo atsakomybės už konkurencijos taisyklių pažeidimą. Taigi Bendrasis Teismas negalėjo teisėtai panaikinti *Tomkins* baudos už laikotarpį nuo 1989 m. sausio 20 d. iki 1993 m. spalio 29 d. motyvuodamas tuo, kad „ *Tomkins* atsakomybė buvo glaudžiai susijusi su *Pegler* atsakomybe“ ir remdamasis ryšiu, kuris neegzistavo.

27 *Tomkins* teigia, kad trečiasis apeliacinio skundo pagrindas nepriimtinas, nes juo siekiama, kad dar kartą būtų įvertintos faktinės aplinkybės, dėl kurių Bendrasis Teismas jau yra priėmęs sprendimą, be to, Komisija nesirėmė šiuo pagrindu pirmojoje instancijoje.

Dėl ketvirtojo apeliacinio skundo pagrindo

28 Komisija taip pat nurodo, kad skundžiamas sprendimas nepakankamai motyvuotas, nes jame nepakankamai tiksliai nurodyta, kad juo nukrypstama nuo minėto Sprendimo *Komisija prieš AssiDomän Kraft Products ir kt.* Be to, skundžiamo sprendimo 56 ir 57 punktuose, susijusiuose su dauginimo koeficientu siekiant atgrasyti, Bendrasis Teismas buvo nenuoseklus ir netikslus, nes siūlė Komisijai padaryti išvadas dėl solidarios *Tomkins* atsakomybės mokant baudą pasekmių, paskui minėto 59 punkte pats nustatė baudos dydį.

29 *Tomkins* mano, kad ketvirtasis apeliacinio skundo pagrindas nepagrįstas, ir pabrėžia, kad Bendrojo Teismo sprendime nurodyti argumentai yra pakankamai aiškūs ir leidžia šalims suprasti jo sprendimą pagrindžiančius motyvus, o Teisingumo Teismui – vykdyti kontrolę.

Dėl penktojo apeliacinio skundo pagrindo

30 Komisija tvirtina, kad Bendrasis Teismas pažeidė rungimosi principą ir teisę į teisingą bylos nagrinėjimą, nes nesuteikė jai galimybės pateikti nuomonę dėl ketinimo sumažinti *Tomkins* skirtą baudą, remiantis ieškinio pagrindais, kuriuos *Pegler* nurodė kitoje byloje. Taip pat Bendrasis Teismas pažeidė Komisijos teisę į gynybą, nes rėmėsi kito sprendimo dalimi, nors *Tomkins* per rašytinę proceso dalį nepateikė pagrindo, kurį *Pegler* pateikė grįsdama savo ieškinį.

31 *Tomkins* mano, kad šis apeliacinio skundo pagrindas nepagrįstas, nes Komisija dalyvavo procese, kuriame priimtas minėtas Sprendimas *Pegler prieš Komisiją*, todėl puikiai žinojo su pažeidimo trukme susijusius argumentus. Anot *Tomkins*, Komisija nepateikė šio pagrindo per procesą, kuriame priimtas minėtas sprendimas, tik dėl taktinių sumetimų.

Teisingumo Teismo vertinimas

Dėl pirmojo, antrojo ir trečiojo apeliacinio skundo pagrindų

32 Kadangi pirmasis, antrasis ir trečiasis apeliacinio skundo pagrindai didele dalimi sutampa, juos reikia nagrinėti kartu.

33 Skundžiamo sprendimo 38 punkte Bendrasis Teismas konstatavo, kad „ieškovė nėra laikoma atsakinga už aptariamą kartelį dėl to, kad tiesiogiai dalyvavo jo veikloje. Ji laikoma atsakinga už aptariamą kartelį tik kaip kartelyje dalyvavusios *Pegler* patronuojanti bendrovė. Todėl jos atsakomybė negali viršyti *Pegler* atsakomybės“.

34 Šalys iš tikrųjų sutaria, jog *Tomkins* atsakomybė kyla tik dėl to, kad jos dukterinė bendrovė *Pegler* dalyvavo ginčijamame sprendime nustatytame kartelyje.

35 Tačiau pateikdama šiuos tris apeliacinio skundo pagrindus Komisija iš esmės teigia, jog, kad ir kokia būtų įmonės, kurią sudaro šios dvi tos pačios grupės bendrovės, atsakomybė už ginčijamame sprendime nustatytą pažeidimą, byloje, pradėtoje remiantis *Tomkins* Bendrajame Teisme pareikštu ieškiniu, šios bendrovės pažeidimo trukmė negalėjo būti sumažinta remiantis pažeidimo trukmės sumažinimu, atliktu Bendrojo Teismo nagrinėjamoje byloje, pradėtoje remiantis bendrovės *Pegler* šiame teisme pareikštu atskiru ieškiniu, išnagrinėjus argumentus, kurių *Tomkins* savo ieškinyje nepateikė.

36 Pateikdama trečiąjį apeliacinio skundo pagrindą Komisija remiasi teisiškai atskirų bendrovių grupės subjektų atsakomybės atskyrimu ir konkrečiai pažymi, kad šiuo atveju ginčijamas sprendimas buvo skirtas ir *Tomkins*, ir *Pegler*, o konstatavimas dėl laikotarpio nuo 1988 m. gruodžio 31 d. iki 1993 m. spalio 29 d. buvo panaikintas dėl to, jog iš pradžių „Anglijos įmonių teisės požiūriu *Pegler* buvo „mieganti“ bendrovė“, o vėliau „mieganti“ atstovaujanti bendrovė“.

37 Tačiau šių argumentų nepakanka, kad būtų galima suabejoti Bendrojo Teismo išvadomis skundžiamo sprendimo 38 punkte, nes tam, kad bet kuriam grupės subjektui būtų galima priskirti atsakomybę, turi būti pateiktas įrodymas, jog subjektas bent jau pažeidė Sąjungos konkurencijos taisykles, ir ši aplinkybė turi būti pažymėta įsiteisėjusiame sprendime.

38 Šiuo atveju toks įrodymas galiausiai nebuvo pateiktas dėl laikotarpio nuo 1988 m. lapkričio 31 d. iki 1993 m. spalio 29 d., todėl minėtame Sprendime *Pegler prieš Komisiją* Bendrasis Teismas iš dalies panaikino ginčijamą sprendimą, kiek jis susijęs su šiuo laikotarpiu. Šiuo atžvilgiu nesvarbu, dėl kokios priežasties buvo konstatuota, kad *Pegler* nevykdė neteisėtų veiksmų.

39 Todėl Bendrasis Teismas teisingai rėmėsi prielaida, kad patronuojančios bendrovės *Tomkins* atsakomybė šiuo atveju yra tik išvestinė ir papildoma, taigi priklauso nuo dukterinės bendrovės *Pegler* atsakomybės; šioms dviem bendrovėms, be kita ko, buvo nurodyta solidariai sumokėti baudą, kurią prašoma sumažinti.

40 Be to, reikia pridurti, kad *Tomkins* pirmojoje instancijoje pateikti pagrindai ir argumentai, kaip matyti iš skundžiamo sprendimo 25 ir 28–30 punktų, buvo susiję ne su jos pačios, o tik su *Pegler* dalyvavimu darant pažeidimą.

41 Pateikdama pirmąjį apeliacinio skundo pagrindą Komisija teigia, kad sumažinęs taip pat *Tomkins* padaryto pažeidimo trukmę, nors ši bendrovė nebuvo pateikusi konkretaus atitinkamo prašymo, Bendrasis Teismas priėmė sprendimą *ultra petita* ir taip pažeidė Teisingumo Teismo praktiką, įtvirtintą minėtuose sprendimuose *Komisija prieš AssiDomän Kraft Products ir kt.*, *ArcelorMittal Luxembourg prieš Komisiją ir Komisija prieš ArcelorMittal Luxembourg ir kt.*

42 Pateikusi antrąjį apeliacinio skundo pagrindą Komisija pripažino, kad *Tomkins*, kaip ir *Pegler*, užginčijo Bendrajame Teisme ginčijamame sprendime nustatytą pažeidimo laikotarpį. Tačiau ji pažymi, kad ši patronuojanti bendrovė ginčijo ne tą patį laikotarpį kaip jos dukterinė bendrovė, o tik trumpą šio laikotarpio dalį, ir pateikė visiškai kitokius nei *Pegler* argumentus. Remdamasi tuo Komisija padarė išvadą, kad nusprendęs skundžiamo sprendimo 44 punkte, jog atskirai pareikštų *Pegler* ir *Tomkins* ieškinių dalykas toks pats, Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą.

43 Vis dėlto reikia konstatuoti, kad tuo atveju, kai patronuojančios bendrovės atsakomybė kyla dėl dukterinės bendrovės atsakomybės ir šios dvi bendrovės pareiškia ieškinius, kuriais siekiama, kad Bendrasis Teismas sumažintų baudą dėl to, kad sumažėja dukterinės bendrovės padaryto pažeidimo trukmė, sąvoka „toks pats dalykas“ nereiškia, jog šių bendrovių ieškinių apimtys ir argumentai, kuriuos jos išdėstė ginčydamos Komisijos nustatytą pažeidimo trukmę, turi sutapti.

44 Todėl tiek, kiek yra aišku, kad ir *Pegler*, ir *Tomkins* ginčijo pažeidimo trukmę ir kad dalis šio laikotarpio yra identiška, Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos, priėjęs prie skundžiamo sprendimo 44 punkte išdėstytų išvadų.

45 Komisijos argumentą, kad Bendrasis Teismas iškraipė *Tomkins* pateiktą ieškinio pagrindą, reikia atmesti kaip netinkamą. Iš tikrųjų iš ankstesnių šio sprendimo punktų matyti, kad Bendrasis Teismas galėjo padaryti išvadą, jog patronuojančios bendrovės ir jos dukterinės bendrovės ieškinių dalykai tapatūs, neatsižvelgęs į aplinkybę, ar *Tomkins* savo ieškinyje pateikė prašymą, išdėstytą skundžiamo sprendimo 42 punkto trečiame sakinyje ir pakartotą šio sprendimo 24 punkte.

46 Dėl šio sprendimo 41 punkte minėtos teismų praktikos reikia konstatuoti, kad, priešingai, nei mano Komisija, ši teismų praktika netaikytina priimant sprendimą nagrinėjamoje byloje.

47 Iš tikrųjų byloje, kurioje priimtas minėtas Sprendimas *Komisija prieš AssiDomän Kraft Products ir kt.*, kitaip nei nagrinėjamoje byloje, bendrovė *AssiDomän Kraft Products AB* ir kitos šešios Švedijos bendrovės nepareiškė ieškinio dėl Komisijos sprendimo, kurį Teisingumo Teismas iš dalies panaikino išnagrinėjęs kitų įmonių pareikštą ieškinį.

48 Byloje, kurioje priimtas minėtas Sprendimas *ArcelorMittal Luxembourg prieš Komisiją ir Komisija prieš ArcelorMittal Luxembourg ir kt.* ir buvo nagrinėtas kitokio pobūdžio teisės klausimas, t. y. nuobaudų vykdymo senaties termino sustabdymas, buvo kalbėta apie tris tai pačiai grupei priklausančias bendroves. Kaip Teisingumo Teismas konstatavo minėto sprendimo 149 punkte, pirminis Komisijos sprendimas buvo skirtas tik vienai iš šių įmonių ir Bendrasis Teismas panaikino jį tik tiek, kiek jis susijęs su šia įmone. Todėl dėl tokio panaikinimo kitoms dviem bendrovėms negalėjo kilti jokių pasekmių.

49 Taigi atveju, kaip nagrinėjamasis šioje byloje, kai patronuojančios bendrovės atsakomybė kyla tik dėl dukterinės įmonės atsakomybės ir šios dvi bendrovės yra tuo pačiu metu pareiškusios ieškinius, kurių dalykas toks pats, Bendrasis Teismas, nepriimdamas sprendimo *ultra petita*, galėjo atsižvelgti į bylos, pradėtos *Pegler* pareiškus ieškinį, baigtį ir panaikinti ginčijamą sprendimą, kiek jis susijęs su laikotarpiu iki 1993 m. spalio 29 d., taip pat *Tomkins* atžvilgiu.

50 Šiuo klausimu Komisijos nurodyta galimybė, kad ji pati galėjo pakeisti arba atšaukti dėl patronuojančios bendrovės priimtą sprendimą, atsižvelgusi į Bendrojo Teismo sprendimą, nesuteikia pakankamų įmonių apsaugos Sąjungos konkurencijos teisės taikymo srityje garantijų.

51 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad pirmasis, antrasis ir trečiasis apeliacinio skundo pagrindai nepagrįsti.

Dėl ketvirtojo apeliacinio skundo pagrindo

52 Ketvirtąjį apeliacinio skundo pagrindą sudaro dvi dalys.

53 Pirmoje dalyje Komisija kaltina Bendrąjį Teismą tuo, kad jis nepakankamai ir neaiškiai motyvavo ginčijamo sprendimo dalies panaikinimą. Ji pakartoja daugelį argumentų, jau pateiktų nagrinėjant pirmąjį, antrąjį ir trečiąjį apeliacinio skundo pagrindus.

54 Šiuo klausimu pakanka nurodyti Teisingumo Teismo vertinimus nagrinėjant minėtus apeliacinio skundo pagrindus, iš kurių matyti, kad Komisijos kaltinimai nepagrįsti.

55 Antroje dalyje Komisija atkreipia dėmesį į skundžiamo sprendimo motyvų nenuoseklumą ir netikslumą tiek, kiek Bendrasis Teismas, viena vertus, ragina Komisiją siekiant atgrasinti atsižvelgti į minėtą Sprendimą *Pegler prieš Komisiją*, kita vertus, skundžiamo sprendimo 59 punkte pats nustato *Tomkins* skirtinos baudos dydį.

56 Vis dėlto reikia konstatuoti, kad skundžiamas sprendimas nėra nei prieštaringas, nei netikslus. Iš tiesų Bendrasis Teismas sumažino baudos dydį taip pat *Tomkins* tik tiek, kiek panaikino ginčijamo sprendimo dalį dėl laikotarpio iki 1993 m. spalio 29 d. Tačiau to paties sprendimo 56–58 punktuose Bendrasis Teismas konstatavo, kad *Tomkins* ieškinys nebuvo susijęs su Komisijos klaida taikant atgrasymo veiksnį.

57 Darytina išvada, kad ketvirtasis apeliacinio skundo pagrindas nepagrįstas.

Dėl penktojo apeliacinio skundo pagrindo

58 Pateikdama šį apeliacinio skundo pagrindą Komisija teigia, kad pažeista teisė į teisingą bylos nagrinėjimą. Konkrečiai kalbant, ji kaltina Bendrąjį Teismą tuo, kad šis nesuteikė jai galimybės pateikti savo nuomonę dėl ketinimo remtis *Pegler* nurodytais pagrindais.

59 Reikia iš karto priminti, kad Komisija neprašė surengti posėdžio šioje byloje. Kaip Bendrasis Teismas teigė skundžiamo sprendimo 23 punkte, Komisija elektroniniame laiške nurodė, jog „pasikliauja Bendrojo Teismo nuomone dėl būtinybės rengti posėdį atsižvelgiant į šios bylos aplinkybes“.

60 Komisijos kaltinimai dėl rungimosi principo ir teisės į teisingą bylos nagrinėjimą nepaisymo grindžiami tvirtu šios institucijos įsitikinimu, kad nustatytas dukterinės bendrovės *Pegler* padaryto pažeidimo laikotarpis jokiu būdu negali būti sumažintas dukterinei bendrovei *Tomkins*, jei ieškiniai nėra visiškai identiški.

61 Tačiau, kaip matyti iš Teisingumo Teismo vertinimų ir išvadų nagrinėjant pirmąjį, antrąjį ir trečiąjį apeliacinio skundo pagrindus, tokia galimybė egzistuoja tam tikrais atvejais. Pasinaudojimas šia galimybe yra Bendrojo Teismo teisinio vertinimo, kurį šis teismas turi teisę atlikti iki sprendimo paskelbimo neįspėjęs šalių, rezultatas. Dėl tokių veiksmų nepažeidžiama teisė į gynybą arba teisė į teisingą bylos nagrinėjimą.

62 Darytina išvada, kad penktasis apeliacinio skundo pagrindas nepagrįstas.

63 Kadangi nebuvo patenkintas nė vienas Komisijos pateiktas apeliacinio skundo pagrindas, apeliacinį skundą reikia atmesti.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

64 Pagal Procedūros reglamento 184 straipsnio 1 dalį, kai apeliacinis skundas yra nepagrįstas, išlaidų klausimą sprendžia Teisingumo Teismas. Remiantis to paties reglamento 138 straipsnio 1 dalimi, taikoma apeliacinėse bylose pagal 184 straipsnio 1 dalį, pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to prašė. Kadangi *Tomkins* prašė priteisti bylinėjimosi išlaidas iš Komisijos, o pastaroji pralaimėjo bylą, ji turi šias išlaidas padengti.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

1. Atmesti apeliacinį skundą.

2. Priteisti iš Europos Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

Parašai.